

TEMARI

BIOLOGIA DE LA NIDIFICACIÓ DELS OCELLS

Descripció: La nidificació és un dels aspectes més complexos de la biologia dels ocells. Existeixen immenses variacions en com les diferents espècies escometen la feixuga tasca de procrear-se en un entorn hostil, normalment durant un període de temps relativament curt que els provoca un immens desgast físic.

Des de l'aparellament de mascles i femelles fins que els pollets s'envolen del niu, les diferents estratègies dels ocells en cada fase d'aquest procés són un camp d'estudi fascinant. Algunes espècies construiran un niu elaborat que trigaran setmanes a completar mentre que d'altres pondran els ous al terra, sense fer cap mena d'estructura. Altres ni tan sols tindran cura dels ous i polls sinó que pondran ous en un niu aliè que seran covats i alimentats per uns pares adoptius. En altres espècies, el mascle es desentendrà completament de la nidificació un cop hagi fertilitzat la femella i, en canvi, en algunes espècies el mascle estarà setmanes tenint cura de la incubació dels ous.

La pressió de la selecció natural, la mortalitat, el parasitisme, la construcció del niu, les estratègies de vida o el procés fisiològic de generació de l'ou són alguns dels temes que tractarem en aquest curs d'aprofundiment.

El curs consta de 8 hores de teoria en aula i una sortida de camp d'un matí.

El professor: Abel Julien

Abel Julien té una llarga experiència ensenyant ornitologia a aficionats als ocells, estudiants universitaris i gent del públic en general. Condueix sortides i ensenya identificació d'ocells al camp però molta de la seva activitat té lloc a l'aula, on imparteix formació sobre tots els aspectes de la biologia de les aus. És conegut pel seu blog, en el qual fa divulgació de qualsevol temàtica relacionada amb el món dels ocells.

Durant molts anys ha advocat per ressaltar la importància de fer seguiment dels nius dels ocells, tal i com fan a altres llocs d'Europa, on disposen de molta informació molt útil de cara al disseny de polítiques de conservació eficaces.

TEMARI

I.- La reproducció de les aus: Estratègies de vida, productivitat, longevitat, èpoques de cria, condicionaments de l'hàbitat; per què hi ha ocells amb una mortalitat del 80%?

II.- Nius per tots els gustos: Funció, extraordinària varietat de nius, emplaçament, estratègies de construcció; existeix alguna "cosa" sobre la que un ocell no pugui niar?

III.- Ous: L'embrió, funció de la closca, mides, colors i formes d'ous; com respira l'embrió de dintre un ou?

IV.- Millor més o millor menys?: Factors d'influència en la mida de la posta, pressions de la selecció natural, diferències geogràfiques, nombre de niuades; per què una mallerenga a Catalunya pon uns 5 ous i una de Finlàndia més de 8?

V.- La dura tasca de covar ous: Durada, canvis fisiològics en l'adult, rols dels sexes; covar és només donar escalfor?

VI.- Polls: Eclosió síncrona/asíncrona, polls altricials/precocials, desenvolupament del poll, alimentació, predació, rols dels sexes; per què hi ha polls que neixen cecs i despullats i polls que corren al poc temps de néixer?

VII.- Parasitisme de nidificació: Cucut europeu i cucut reial, espècies parasitades, altres de les 100 espècies de paràsits del món, paràsits intraespecífics; per què va aparèixer el comportament de parasitisme?

VIII.- Evolució del parasitisme. Guerra d'armes paràsit-hoste, genètica, conductes instintives; per què els pares adoptius alimenten un okupa assassí?

IX.- Ciència ciutadana: la biologia de cria de molts ocells sovint és extraordinàriament desconeguda. Com podem col·laborar al coneixement de la nidificació dels ocells? quina formació necessito? es pot aprendre a trobar nius? com ho fem sense posar en risc la seguretat del niu?

X.- Introducció a la utilització de caixes niu: Les caixes niu com a eina per gaudir de l'ornitologia, contribuir a la protecció de les aus i suplir mancances de l'hàbitat; per què posem caixes niu?